

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.42 (3354) ●

● ПЯТНІЦА, 1 ЛІСТАПАДА, 2013

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

В Беларусі
мой роднікі

Зусім не сакрэтныя матэрыялы
Беларускія суполкі замежжа, што ўдзельнічалі ў конкурсе “Культура”, атрымалі дыпламы і заахвочвальныя падарункі. І ў тых, хто шчыруе сёлета, таксама ёсць шанец заявіць пра сябе. **Стар. 2**

Зроблена ў Моталі
Калі народныя рамёствы запатрабаваныя, то яны квітнеюць **Стар. 3**

“Песняры” на берагах Нявы
Беларускі ансамбль выступаў на канцэрце ў пецяярбургскім Доме культуры “Выбаргскі” **Стар. 4**

РОДНАЕ

Класіку пакланіцца

Літаратары і музейшчыкі вандравалі па мясцінах Францішка Багушэвіча

Іван Ждановіч

З мінулага года супрацоўнікі Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры распачалі цікавы праект “Літаратурнае падарожжа”. Ладзяцца сустрэчы з тымі, хто і з мастацкім словам сябруе, і вандраваць любіць. А нядаўна музейшчыкі і літаратары з Саюза пісьменнікаў Беларусі сумесна падарожнічалі па мясцінах, звязаных з жыццём і творчасцю выдатнага пісьменніка Францішка Багушэвіча. “З намі выязджалі ў Смаргонь, Кушляны, Жупраны пісьменнікі Генадзь Пашкоў, Анатоль Кудласевіч, Ала Клемянюк, Таццяна Студзенка, — расказала супрацоўніца музея Таццяна Ткачова. — Увогуле мэта праекта: наведваць літаратурныя мясціны, ладзіць сустрэчы з чытачамі розных рэгіёнаў, а заадно асэнсоўваць ролю падарожжаў у жыцці творчага чалавека. Мы ўсклалі кветкі да помніка Францішку Багушэвічу ў Смаргоні, наведалі яго

Музей-сядзібу “Кушляны” — гэта наш вядомы многім аматарам літаратуры філіял. Там дырэктарам доўгі час працуе таленавіты чалавек, паэт Алесь Жамойцін, які правёў цікавую экскурсію”.

Госці з Мінска ўсклалі таксама кветкі на магілу Францішка Багушэвіча ў Жупранах, правялі творчую сустрэчу ў Жупранскай сярэдняй школе імя Францішка Багушэвіча.

Варта нагадаць, што Францішак Багушэвіч — яркая і знакавая постаць у гісторыі Беларусі. Ён першым падаў голас за просты люд, адстойваў права гаварыць і пісаць на роднай мове і сцвердзіў яго сваім словам. І сёння хораша гучаць ягоныя словы: “Братцы мілыя, дзеці Зямлі-маткі маёй! Вам ахвяруючы працу сваю, мушу з вамі пагаварыць трохі аб нашай долі-нядолі, аб нашай бацькавай спрадвечнай мове, каторую мы самі, ды і не адны мы, а ўсе людзі цёмныя “мужыцкай” завуць, а завецца яна “беларускай”...”

ТАЦЦЯНА ТКАЧОВА

Вандроўнікі ўсклалі кветкі да помніка Францішку Багушэвічу ў Смаргоні

СВЕТ ВОБРАЗАЎ

Юбілей у “Сымона-музыка”

У Коласаўскім музеі ладзілася імпрэза да 95-х угодкаў з часу напісання класікам знакамітай паэмы

Калі ўжо часам вершы свае паэты называюць дзецьмі, то што ўжо казаць пра паэмы. Вось і “Сымон-музыка”, знакаміты твор, які Якуб Колас прысвяціў беларускай моладзі, даўно жыве сваім жыццём. Яго вывучаюць у школе, цытуюць, перавыдаюць з ілюстрацыямі адметных мастакоў. А яшчэ паэма сама ёсць крыніца натхнення для творцаў. Паводле яе пастаўлены тэле- і радыёспектаклі, створана сімфанічная партытура, лібрэта оперы. Многія бачылі: у скульптурным комплексе на плошчы Якуба Коласа ў Мінску Заір Азгур стварыў вобразы Сымона і Ганны — гэта і ёсць галоўныя персанажы паэмы.

На вечарыне “...І, здавалася, жывое/ Нешта йшло ад гэтых струн...” у Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа пад голас скрыпкі ўрыўкі з паэмы чыталі Міхась Міцкевіч, малодшы Коласаў сын, і Алег Вінярскі, вядомы дыктар. Мастак Эдуард Агуновіч расказаў пра свае дачыненні з творам, артыстка Таццяна Мархель, выканаўца ролі Маці ў спектаклі “Сымон-музыка” ў Віцебскім драмтэатры імя Якуба Коласа, дзялілася ўспамінамі пра спектакль.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Таленты высокай пробы

Актывісты беларускай суполкі ў Рэспубліцы Комі спрыяюць кантактам з Бацькаўшчынай

На пачатку года ў Комі дэдаліся: выконваць абавязкі Міністра архітэктуры, будаўніцтва і камунальнай гаспадаркі рэспублікі прызначаны Валеры Кучэрын. З працай Валеры Пятровіч, пэна, спраўляецца выдатна, і таму з 27 верасня ён зацверджаны міністрам. Не ўсе, аднак, ведаюць, што гэта наш зямляк, вясковец з Палесся. “Нарадзіўся 26 лютага 1962 года ў вёсцы Чырвоны Партызан Добрушскага раёна Гомельскай вобласці”, — чытаем у інтэрнэце. У 1984-м ён закончыў Беларускі інстытут інжынераў чыгуначнага транспарту, размеркаваўся ў Комі. Працаваў на чыгунцы, потым дырэктарам будмантаж-

Валеры Кучэрын

нага цягніка, таварыства “Кожва — Пячорабуд”, гендырэктарам

шэрагу салідных арганізацый. Увесь час вучыўся: спачатку ў Акадэміі грамадзянскай авіяцыі ў Санкт-Пецярбурзе па спецыяльнасці “Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве транспарту”, потым закончыў яшчэ Акадэмію народнай гаспадаркі пры ўрадзе Расіі. Валеры Кучэрын ушанаваны званнямі “Ганаровы будаўнік Расіі” і “Заслужаны работнік Рэспублікі Комі”.

Паводле маіх падлікаў, гэта пяты ўжо вылучэнец на пасады міністра ў Комі з ліку беларусаў. Дзевяць землякоў прызначаліся віцэ-міністрамі ў розных галінах. І цяпер, напрыклад, намеснікам міністра нацыянальнай паліты-

кі працуе Андрэй Анатолевіч Лазіцкі. Ён узначальвае аддзел па рабоце з нацыянальна-культурнымі і рэлігійнымі аб’яднаннямі. Беларус Аляксандр Альбертавіч Кір’янаў узначальваў трэст “Комілесбуд”. Многія з беларусаў працавалі на пасадах кіраўнікоў прадпрыемстваў. Адзін з іх — Пётр Мікалаевіч Галавачоў. Пасля заканчэння Беларускага лесатэхнічнага інстытута (цяпер Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт) ён больш за дваццаць гадоў узначальваў адно з найстарэйшых прадпрыемстваў рэгіёна: Сыктыўкарскі лесадрэвапрацоўчы камбінат. Будзе правільным падкрэсліць, што ў

пару дырэктарства спадара Галавачова камбінат і стаў перадавым у рэспубліцы. Наш зямляк адзначаны многімі ўрадавымі ўзнагародамі, мае званне “Заслужаны работнік Рэспублікі Комі”.

Яшчэ ёсць такая цікавая інфармацыя. У інтэрнэце я знайшоў: кіраўнік адміністрацыі главы Рэспублікі Комі і яе Ураду Лілія Апарына таксама мае дачыненне да Беларусі. Якое? Чытаем у біяграфіі Ліліі Алегаўны: “Нарадзілася ў сям’і ваеннаслужачага ў горадзе Ліда Беларускай ССР”.

Беларусы добра вядомыя ва ўсіх сферах эканомікі, культуры Комі.

→ Стар. 2

Таленты высокай пробы

(Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1)

Сёння ў Комі пра Беларусь, пра наш народ, тавары з брэндам “Зроблена ў Беларусі” чуеш толькі станоўчыя водгукі. Так што я з поўным правам ганаруся сваім народам, маёй Бацькаўшчынай. У Сыктыўкары карыстаюцца попытам такія беларускія тавары, як трыкатаж, абутак, мэбля, дывановыя і ювелірныя вырабы, розныя прадукты. Бо ўсё гэта — даступнае па цэнах і выдатнай якасці.

Вядомая цікавымі справамі ў Комі і Нацыянальна-культурная аўтаномія “Беларусь”. Мы ўдзельнічаем у самых розных імпрэзах. Створаны пры суполцы хор “Купалінка” ўдастоены ў Комі звання народнага. Нашы землякі выступалі, напрыклад, са сцэны Опера-нага тэатра, філармоніі, на шматлікіх іншых сцэнічных пляцоўках горада і рэгіёна. Летась хор запрашалі і ён выязджаў на фест “Дняпроўскія галасы ў Дуброўне”, які штогод ладзіцца ў чэрвені на Віцебшчыне. Дарэчы, на зямлю бацькоў, у Лёзна перасялілася з Комі

Сёлета хор “Купалінка” з Сыктыўкары выступаў на фэсце рамёстваў “Служкія паясы”

Валянціна Маскаленка, першы кіраўнік хора. Пра тое згадалася летась у тэксце “Белыя лебедзі з роднага краю”: “Голас Радзімы” за 24 мая. Хор удзельнічаў у Маскоўскім фестывалі самадзейных беларускіх гуртоў Расіі.

А сёлета ў верасні ў Слуцку ладзіўся фест рамёстваў “Служкія паясы” — і “Купалінку” запрасілі. “Хор валодае высокім пра-

фесійным майстэрствам, ім кіруе галоўны хормайстар Рэспубліканскага тэатра оперы і балета, заслужаная артыстка Расіі, заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Комі Наталля Масанова. На фестывальных пляцоўках “Купалінка”, як заўсёды, ярка пакажа сваю творчасць і годна прадставіць нашу рэспубліку”, — так высока ацаніла творчы патэнцыял гурта і яго

кіраўніцы Міністр нацыянальнай палітыкі Галіна Габушава. Творчая паездка, дарэчы, у многім і адбылася дзякуючы фінансавай і арганізацыйнай падтрымцы міністэрства. Пазней, вярнуўшыся ў Сыктыўкар, Наталля Масанова расказвала журналістам і актывістам суполкі ў нашым офісе: “Паважліва, ласкава сустракалі нас на вуліцах і ўсюды, дзе мы бывалі: у гатэлі, музеях,

рэстаранах. Было вялізнае свята: да дзвюх тысяч самадзейных артыстаў на пляцоўках горада. А з Расіі — толькі мы. Побач выступалі гурты з Украіны, і, вядома ж, са Слуцкага раёна, з усёй Беларусі”. Госці з Комі былі ў вялікай пашане: 40 минут доўжыўся іх канцэрт з песень на беларускай, рускай і комі мовах — іншым жа давалі мінут па 15. Песні прыйшліся да душы слухачам і гасцям горада, “Купалінцы” многія падпівалі. А спецыялісты харавых спеваў і калегі-беларусы, заўважыла спадарыня Наталля, звярнулі ўвагу: гурт выконвае знаёмыя ім з дзяцінства песні асабліва меладычна, захоўваючы старадаўнія матывы. Хор прывёз са Слуцка дыплом удзельніка фэсту, падарункі і сувеніры, а самае галоўнае — шмат станоўчых уражанняў, наладзіў творчыя кантакты з Бацькаўшчынай.

Каб саграваць душы беларускім словам, мы ладзім шматлікія вечарыны, адзначаем святы, у тым ліку і народныя. Выдалі кнігу “След на Паўночнай зямлі” — аб укладзе беларусаў у

развіццё эканомікі і культуры Комі. Пры аўтаноміі па сваіх планах працуюць па ўсёй рэспубліцы, у іншых гарадах і раёнах, 11 аддзяленняў. Паступова мы вырашылі адладжваць цесныя сувязі з Беларуссю, асобнымі яе гарадамі. Нашу прапанову аб наладжванні пабрацімскіх сувязяў падтрымаў мэр Сыктыўкары Іван Паздзеў. І год таму дэлегацыя ад Сыктыўкары была ў Магілёве. Госці знаёміліся з гарадам, асобнымі прадпрыемствамі, арганізацыямі. У сакавіку 2013-га ў нас была дэлегацыя з Магілёва на чале са старшынёй гарсавета Фёдарам Міхеенкам. Тады і падпісалі дамову аб эканамічным і культурным супрацоўніцтве паміж гарадамі, ладзілася цёплая сустрэча гасцей з актывам нашай суполкі. Цяпер, вядома ж, працы, якая радуе сэрцы, нам дадалася: мы шмат робім, каб пабрацімскія кантакты мацнелі, шукаем практы, карысныя для абодвух гарадоў.

Аркадзь Крупеняк, старшыня Нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусь” у Рэспубліцы Комі

КОНКУРСЫ

Зусім не сакрэтныя матэрыялы

Беларускія суполкі замежжа, што ўдзельнічалі ў конкурсе “Культура”, атрымалі дыпламы і заахвочвальныя падарункі. І ў тых, хто шчыруе сёлета, таксама ёсць шанец заявіць пра сябе.

Іван Іванай

Што за конкурс? Мы расказвалі ўжо крыху пра тое, напрыклад, у публікацыі “На высокіх берагах Амура” за 21 лютага. Каб падаць інфармацыю больш поўна, звярнуліся да дырэктара Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур Міхаіла Рыбакова. Дарэчы, многія актывісты суполак замежжа ведаюць яго і па ранейшай працы ў апарце Упаўнаважанага.

— **Вынікі конкурсу падведзены, ацэньвалася работа суполак за мінулы год. Нагадайце, хто праводзіць конкурс і з якой мэтай?**

— Афіцыйная назва яго доўгая: Конкурс сярод грамадскіх арганізацый беларускіх суайчыннікаў за мяжой на лепшыя дасягненні ў арганізацыі і рэалізацыі праектаў па папулярнасці беларускай культуры ў краінах пражывання беларускай дыяспары. Папросту мы называем праект так: конкурс “Культура”. Праводзіць яго сумесна РЦНК і Беларускае грамадскае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом “Радзіма”. Палажэнне аб конкурсе, узгодненае з Мінкультуры, мы актывіна рассылалі па свеце, на электронныя і паштовыя адрасы беларускіх суполак, у тым ліку і праз дыспрадаўніц-

твы. Атрымаўшы нямала матэрыялаў па розных каналах, падвялі вынікі конкурсу. Заўважу, з суполак дасылалі відэа-, фота-, друкаваныя і іншыя дакументальныя матэрыялы аб сваёй культурнай арганізацыі ў краінах пражывання.

— **З якой мэтай ладзіцца конкурс? І хто правяў да яго інтарэс?**

Мастак Вячаслаў Ігнаценка — вядомы беларус з Кішынёва

— Мы праводзім своеасаблівы замер сацыяльна-культурнай актывнасці грамадскіх суполак беларусаў у розных краінах замежжа. Лічым, гэта і важна, і карысна для развіцця міжнароднага супрацоўніцтва. І суполкам цікава! Скажам, суайчыннікі з Італіі так і напісалі, дасылаючы матэрыялы: маўляў, на перамогу не прэтэндуем, але

“прасігналіць”, засведчыць прысутнасць у свеце жадаем. Можна цяпер сцвярджаць смела: конкурс даў станоўчы вынік. Атрымалі 26 заявак з 12 краін: “засвяціліся” Азербайджан, Расія, Латвія, Эстонія, Малдова, Казахстан, Узбекістан, Італія, Грузія, Украіна, Польшча і Аргенціна. Мне падаецца цікавым і тое, што амаль трэцюю час-

Мінску 14 верасня. А паколькі конкурс меў шмат станоўчых водгукаў, будзем яго прадаўжаць, з яшчэ большым розгаласам.

— **Што новы конкурс ужо аб’яўлены, матэрыялы прымаюцца да 1 лютага — мы яшчэ пагаворым іншым разам. А цяпер назавіце тых, хто ўшанаваны па выніках працы ў 2012 годзе.**

— Дыпламы і заахвочвальныя падарункі РЦНК і Таварыства “Радзіма” за значны ўклад у папулярнасць беларускай культуры ў краінах пражывання ў Мінску атрымалі Новасібірскі цэнтр беларускай культуры (дырэктар Ніна Кабанова), Нацыянальна-культурнае таварыства “Аўтаномія Беларусь” з Цюмені (кіраўнік Сяргей Яфімчык), Елгаўскае беларускае таварыства “Лянок” з Латвіі (старшыня Алена Грысле), Саюз беларусаў Латвіі (старшыня Валянціна Піскунова), Беларуская абшчына ў Рэспубліцы Малдова (старшыня Юрый Статкевіч) і Беларуская абшчына Львоўскай вобласці (старшыня Сяргей Кулікоў). Адзначаны суполкі, лідары якіх у Мінску не былі. Так што ім, ды і астатнім удзельнікам дыпламы і падарункі часткова перададзены, а некаторыя яшчэ чакаюць нагоды патрапіць да канкурсантаў.

ВЕСТКИ

Жадаем поспехаў!

Старшынёй праўлення беларускай суполкі “Ўздым” абраны Валерый Амбросаў

Ранейшы лідар таварыства Барыс Іваноў склаў і дэпутацыя паўнамоцтваў ў Даўгаўпілскай думе: па сямейных абставінах ён вымушаны знаходзіцца па-за межамі Латвіі. Новы кіраўнік Цэнтра беларускай культуры абраны на справядна-выбарным сходзе Даўгаўпілскага беларускага

Валерый Амбросаў

культурна-асветніцкага таварыства “Ўздым”. Валерый Амбросаў мае вышэйшую адукацыю, актывна працуе ў суполцы з 2006 года, выступае ў створаных пры ёй гуртах “Купалінка” і “Лянок”. Ён выказаўся за тое, каб і далей развіваць і пашыраць беларускую культуру, традыцыі ў цеснай сувязі з культурай латышскай, далучацца да гарадскіх імпрэзаў, дзейнічаць супольна з Саюзам беларусаў Латвіі.

Віншум з выбараннем, спадар Валерый! Жадаем сіл і энергіі для здзяйснення задуманага!

Праўленне Саюза беларусаў Латвіі

ТРАДЫЦЫ

Зроблена ў Моталі

Калі народныя рамёствы запатрабаваныя, то яны квітнеюць

Раіса Марчук

Мотальскі музей народнай творчасці адным з першых у 2001 годзе атрымаў спецпрэмію Прэзідэнта Беларусі дзеячам культуры і мастацтва – за шматгранную працу па прапагандзе і папулярызацыі народнага мастацтва і традыцыйных промыслаў. А ў 2008-м па выніках конкурсу “Пазнай Беларусь!” музей ушанаваны Дыпломам I ступені ў намінацыі “Лепшы турыстычны аб’ект”.

Яшчэ ў мінулым стагоддзі ў Моталі ды навакольных вёсках квітнелі рамёствы: ткацтва, гарбарства, разьба па дрэве, ганчарства, кавальства. Адны промыслы развіваюцца далей, іншыя “прыціхлі”, але не забытыя. Майстэрства тутэйшых людзей прадстаўлена ў музеі, адкрытым у 1995 годзе, а збіраць экспанаты пачалі значна раней. Уявіце сабе: тры паверхі, і не ўмяшчаецца усё сабранае! “Наш рэгіён вельмі цікавы: яшчэ ў 1551 годзе, калі Моталь належаў каралеве Боне Сфорцы, мястэчка атрымала Магдэбургскае права”, – распавяла былы дырэктар Мотальскага музея Вольга Мацукевіч. Гэта яна была ля вытокаў справы, а потым 17 гадоў паспяхова кіравала музеём. І хоць сёння ўжо на пенсіі, але музей не мінае, там цэняць яе парадны.

Мястэчка Моталь цяпер аграгарадок. Уклад жыцця палешукоў – цікавы, адметны. Праяўляецца ў ім як спрадвечная мудрасць, так і дбанне пра заўтрашні дзень. Тут не лянуюцца,

“вяслююць па плыні жыцця” і ўвесь час стараюцца грошай зарабіць, каб жыць дастойна. Многія штукарты мясцовых жыхароў у цане гэтак жа, як і некаль-

кія – але іх ужо не ткуць”. Раней у модзе вялікай былі мотальскія кажухі. Сёння дублёнкі вязуць з Турцыі, а раней у Моталі развіваўся гарбарны промысел, спа-

“кажушны бум”, то палова Моталю ўзялася б за справу. “Я і сама ўмею кажухі вырабляць!” – прызналася субяседніца.

Што да ганчарства, то

ў паважанай ткачыкі бабы Полюшкі: “Навошта ткаць аднолькавыя канцы ў ручніках?” – згадала Вольга Рыгораўна. – Жанчына адказала: “Ручнік – гэта сім-

не як прынесла мне фрагмент абруса, які ткаў на шырокім варштаце яе далёкі прадзед у паноў, – успамінае Вольга Мацукевіч. – Уявіце сабе: абрус шырынёй амаль у два метры, даўжыня яшчэ большая. Майстра працаваў, сядзячы на лаве... з калясачкай: укіне чаўнок, адпихнецца і хуценька пераедзе на другі бок, каб схпіць там чаўнок. Сучасныя ткачыкі круцілі-круцілі лапкі, ды так і не даўмеліся: як можна было выткаць такія адмысловыя ўзоры!”

Мабыць, у часы каралевы Боны італьянскія майстры паспрыялі нараджэнню ў Моталі яшчэ аднаго рамяства: разьбы па дрэве. Сведчаннем таму і крыху зменены італьянскія прозвішчы. У адной царкве захаваўся разны драўляны іканастас з подпісам: “Рабілі майстры з Моталю – Кузюры”. Прозвішча яўна нетутэйшае. Майстэрства італьянцаў “упала” ў добрую глебу, удала злілося з уменнямі палешукоў ды паспрыяла росквіту мясцовых рамёстваў.

Калі музей ствараўся, былі меркаванні: маўляў, каму ён будзе тут патрэбны? Хто паедзе ў глыбінку? Цяпер у мястэчка кіруюцца турысты з усіх куткоў Беларусі, з замежжа, і вочы ў іх блішчаць ад задавальнення і атрыманых уражанняў! Асабліва шмат гасцей у мястэчку пад час міжнародных фестываляў “Мотальскія прысмакі”. Так што зроблена ў Моталі – застаецца на стагоддзі.

Новы імпульс для развіцця народных рамёстваў дае фест “Мотальскія прысмакі”

кі стагоддзям таму. “Як разваліўся Савецкі Саюз, моталіянцы хуценька ўнеслі ў хаці варштаты і пачалі ткаць прыгожаныя хустачкі, – успамінае спадарыня Вольга. – Бывала, маці выйдзе з хаці па гаспадарцы ўправіцца, а за кросны ўжо сын-падлетак садзіцца. Вырабы тыя карысталіся вялікім попытам. І цяпер некаторыя знаёмыя з Расіі просяць вылаць тыя хустачкі – маўляў, цёплыя, лёг-

кон вякоў выраблялі скуры на абутак і адзенне. Кажухі шылі амаль у кожнай хаце. Здаралася, ездзілі па скуры ажно ў Сібір: моталіянцы – людзі прадпрымальныя. А да іх ехалі па абноўкі і з Польшчы, і нават з Аргенціны. Цяпер ужо рэдка кажухі шыюць, хіба для сябе. І тых слыхных майстроў, якія шылі “брэндавыя” кажухі, што насіліся ці не па сто гадоў, ужо няма. Але мне казалі: калі б зноў узнік

яно цяпер у “жывым” выгледзе ў Моталі ўжо не існуе. Некаму шкада, але гэта і ёсць дыялектыка жыцця. Як вядома, народныя рамёствы тады жывуць і квітнеюць, калі прадукцыя майстроў запатрабаваная. Больш пашанцавала ткацтву, якое і цяпер сілкуецца народнымі традыцыямі. Напрыклад, вяселлі і ў наш час на Палессі – заўсёды з тканымі ручнікамі ды абрусамі. “Аднойчы я запытала

вал нашага жыцця: першы канец – нараджэнне, а яго даўжыня – жыццё... Мы павінны дайсці да другога канца такімі ж чыстымі, як нарадзіліся. Таму і канцы аднолькавыя”.

У часы каралевы Боны з’яжджаліся ў Моталь розныя майстры з Італіі. Былі сярод іх і адмысловыя ткачы. Нашчадкаў тых майстроў так і клічуць: Ткачы. “Прапраўнучка аднаго з іх, можа, у дзясятым калене,

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Кветкі ад Янкі Купалы

Зборнік вершаў “У свеце дабрыні” выдадзены да 100-х угодкаў паэтэсы Эдзі Агняцвет

Іван Ждановіч

Цёплыя, шчырыя, з гумарам і заўсёднай выдумкай – такія ў яе вершы. Лёгка чытаюцца, запамінаюцца, і між радкоў нібы спружынкі мелодый напяты. У тым лёгка пераканацца, гартаючы зборнік “У свеце дабрыні”, што выйшаў да сотых угодкаў паэтэсы. Помніцца, мой сябар-кампазітар Уладзімір Сарокін, ужо нябожчык, з вялікай павагай гаварыў пра Эдзі Сямёнаўну, цаніў дружбу з 80-гадовай паэткай і напісаў на яе творы нямала дзіцячых песень. Вось такі быў у іх “дыялог пакаленняў”...

Творчую эстафету паэтэсы, што выдала амаль 30 зборнікаў, пераймала і ад Янкі Купалы.

Кажуць, “кветкавы” псеўданім з’явіўся ў мінчанкі Эдзі Каган якраз з яго блашавання. Зрэшты, сама яна ў аўтабіяграфіі згадвае іншыя кветкі ад класіка. Калі вучылася ў сёмым класе, настаўнік заўважыў яе талент, параіў звярнуцца да Купалы. Паэтка ўспамінала: “Пасля доўгіх ваганняў і сумненняў, я ўсё ж пайшла на Кастрычніцкую вуліцу. Доўга хадзіла па ёй, баючыся пастукаць у запаветную брамку. ...Да мяне выйшаў высокі светлы чалавек, паглядзеў добрымі, праўдзівымі вачыма і папросту запрасіў зайсці ў хаці. Помню вялікі круглы стол, на якім ляжала мноства кніг і часопісаў. Янка Купала запытаўся, што чытаюць мае школьныя таварышы

і я сама. Параіў старанна вучыцца, чытаць творы Някарасава, Шаўчэнкі, Горкага, Багдановіча... Для паэта на пачатку творчага жыцця вялікае значэнне мае першае, пачуе ад старэйшага, добразычлівае слова, – яно акрыляе, падтрымлівае веру ў свае сілы. ...На развітанне Янка Купала нарэзаў букет ружаў. Ніколі ў жыцці потым я не бачыла такіх дзівоўных ружаў. Калі вярталася дадому, мне здавалася, што кожны суст-

рэчны ведае: я нясу букет, падараны Янкам Купалам!”

У ваенную пару Эдзі Агняцвет жыла ў Ташкенце, і другі класік спрычыніўся да яе лёсу. Чытаем у аўтабіяграфіі: “Сапраўдным бацькам у час вайны з’явіўся для мяне Якуб Колас. Сваімі клапатлівымі, цёплымі адносінамі ён падтрымаў мяне ў самыя цяжкія хвіліны жыцця”. “Пляменнік Эдзі Сямёнаўны, Бахціяр Бахціяраў, перадаў у “Вясёлку”

дзённік паэтэсы з тых часоў, – днямі дзяліўся навіной галоўны рэдактар часопіса “Вясёлка”, пісьменнік Уладзімір Ліпскі. – Яна піша, напрыклад, як разам з Коласам выступала ў шпітальных у 1942 годзе – чытала вершы. Вельмі цікава!”

З часопісам для дзяцей “Вясёлка” ў паэтэсы было вельмі моцнае сяброўства, і ў зборніку “У свеце дабрыні” сабраны амаль сто яе вершаў, змешчаных у выданні: ад 1957 да 1999 года. Прычым з тымі малюнкамі розных мастакоў, як было ў “Вясёлцы”. Выданнем зборніка, дарэчы, распачата адметная серыя “Бібліятэка часопіса “Вясёлка” – гэта сумесны праект рэдакцыі і выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”.

БЛІЗКІЯ ЛЮДЗІ

“Песняры” на берагах Нявы

Знакаміты беларускі ансамбль выступаў на канцэрце ў пецяярбургскім ДOME культуры “Выбаргскі”

Канцэрт быў не зусім звычайны – патрыятычны і крыху настальгічны. Ён прысвячаўся 75-годдзю з часу ўстанаўлення звання Героя Сацыялістычнай Працы. Гэта, нагадаю, быў знак вышэйшай доблесці для самых стараных працаўнікоў у СССР. У канцэртнай зале сабраліся пераважна прадстаўнікі старэйшага пакалення. Іх цёпла віталі намеснік старшыні Камітэта па сацыяльнай палітыцы Санкт-Пецяярбурга Галіна Коласова і старшыня Камітэта Герояў Сацыялістычнай Працы і поўных кавалераў ордэна Працоўнай Славы Санкт-Пецяярбурга і Ленінградскай вобласці Валянціна Котава.

Спачатку на сцэну Дома культуры выходзілі артысты ВІА “Птица счастья”, юныя артысты з музычнага тэатра “Капитошка”, саліст маскоўскага тэатра “Новая опера” Яўген Кунгураў. Гучныя апладысменты заслужыў і вядучы канцэрта, заслужаны артыст Расіі Сямён Сытнік, калі перад чарговым выступленнем сказаў: “Моц савецкай дзяржавы стваралася

працай выдатных людзей – Герояў Сацыялістычнай Працы і кавалераў іншых дзяржаўных узнагарод. Сёння я не ведаю, як адзначаюць свята працы ў былых саюзных рэспубліках, але думаю, што таксама цёпла ўшаноўваюць Герояў і ў нашай братняй Беларусі”. Вы б бачылі: адна згадка пра Беларусь выклікала шквал апладысmentaў! І гэта сімвалічна, бо шмат што звязвае пецяярбуржцаў-ленінградцаў з нашай Бацькаўшчынай – а я і сам родам з Віцебшчыны, з азёрнай Ушаччыны. У Беларусі жывуць нашы сваякі, сябры, аднакурснікі... Каб наведаць яе, не патрэбныя візы, і мова беларуская расіянам не чужая, не трэба праходзіць мытны і памежны кантроль. Едзь – як у любы рэгіён Расіі. Я апошнім часам не раз бываў на Бацькаўшчыне, а пад час прэс-тура і на сустрэчы з Прэзідэнтам. Любаваўся палеткамі, дагледжанымі гарадамі і аграгарадкамі, ездзіў па выдатных дарогах...

Ізноў – бурныя апладысменты гледачоў пасля слоў вядучага: “А цяпер вас павіншуюць ар-

Ансамбль “Песняры” ў Санкт-Пецяярбурзе сустракалі бурнымі апладысmentaмі

тысты беларускага дзяржаўнага ансамбля “Песняры”! Літаральна кожная песня суправаджалася авацыямі: легендарная “Воладга”, “Касіў Ясь канюшыну”, “Белавежская пушча”, “Алеся”. Іх выконвалі не толькі артысты – разам з імі спявалі і гледачы.

А потым зала ўся замерла, здавалася, і не дыхала нават, калі “Песняры” акапальна спявалі “Паланэз Агінскага”. І выбухнула пасля апошніх гукаў апладысmentaмі, крыкамі “Брава!”. Потым – зноў спявалі разам, і хораша гучалі песні “Беларусь”,

“Горад над вольнай Нявой”...

Шчасце сустрэчы з мінулым, надзею на лепшую будучыню падарылі ўсім “Песняры” на канцэрце “Праца – усяму аснова”. Усе адчулі, якія родныя і блізкія мы, грамадзяне Расіі і Беларусі.

Васіль Шалак, г. Санкт-Пецяярбург

КАРАНІ

Копія на вагу арыгінала

У Нацыянальнай бібліятэцы прэзентавалася факсімільнае выданне “Баркалабаўскі летапіс”

Рыгор Арэшка

Што застаецца “у сухім астатку” ад нашых турбот і клопатаў пад няўмольным прэсам гадоў і вякоў? Пра тое міжволі думаеш, гартаючы старадрукі, а таксама старажытныя рукапісныя кнігі. З ліку такіх рарытэтаў і “Баркалабаўскі летапіс”. Толькі па ўскосных сведчаннях можна меркаваць, калі ён ствараўся. Спецыялісты называюць яго “найглыбейшы” час, адлюстраваны ў рукапісе, канец XVI стагоддзя. Летапіс змяшчае ўнікальныя звесткі па гісторыі Усходняй Беларусі, пра асобныя ваенна-гістарычныя падзеі, гісторыю беларускай культуры і праваслаўнай царквы, гістарычных асоб, узнікненне мястэчка Баркалабава (цяпер Быхаўскі раён). У плыні часу рарытэт збярогся ў адзіным спісе, гэта так званы Патрыяршы рукапіс трэцяй чвэрці XVII стагоддзя, які захоўваецца ў Дзяржаўным гістарычным музеі ў Маскве.

“Усяго ў рукапісе 178 нумараваных аркушаў і некалькі ненума-

На прэзентацыі факсімільнага выдання

раваных і незапоўненых тэкстам на пачатку” – удакладнялі тыя, хто меў дачыненне да падрыхтоўкі факсімільнага выдання. А працавала на тое немалая талка: прадстаўнікі Нацыянальнай бібліятэкі, выдавецтва “Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі”, Нацыянальнай акадэміі навук, Магілёўскага аблвыканкама. Асаблівыя словы падзякі – землякам-беларусам з Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусы Расіі”. Падзея значная:

упершыню летапіс апублікаваны ў поўным аб’ёме, у якім ён захаваўся да нашага часу. Гэта камплект з дзвюх кніг: факсімільнае ўзнаўленне летапісу і транслітэраваны тэкст рукапіснага помніка, матэрыялы яго даследавання. Хвала новым тэхналогіям: максімальна аўтэнтычна ўзноўлены і знешні выгляд, і арыгінальная структура кніжнага помніка. Па сутнасці, ён вернуты ў культурную прастору Беларусі, хоць арыгінал па-ранейшаму застаецца за яе межамі.

ЖЫВАЯ СПРАВА

Цюменская палітра для “Ўніверсітэта культуры”

Іван Іванаў

У мастацкай галерэі Мінска ладзілася выстава творчых работ маладых мастакоў з Заходняй Сібіры

Экспазіцыя, амаль 120 прац, уключала творы жывапісу, прадметы дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, графічныя лісты. Іх аўтары – студэнты і выпускнікі Інстытута выяўленчых мастацтваў і музейных тэхналогій Цюменскай дзяржаўнай культуры, мастацтваў і сацыяльных тэхналогій. Паміж акадэміяй і Беларускай дзяржаўнай універсітэтам культуры і мастацтваў мацнеюць сувязі, таму і стаў магчымым адметны дыялог культур. Ён тым больш быў да месца, што ўвайшоў у афіцыйную праграму VIII форуму творчай і навуковай інтэлігенцыі дзяржаў-удзельніц Снд.

Сёлета ўвесну Ганаровы консул Беларусі ў Цюменскім рэгіёне Уладзімір Шугля сустракаўся са студэнтамі Інстытута права, эканомікі і кіравання Цюменскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тады і нагадаў, што ўніверсітэт ужо заключыў дамову аб супрацоўніцтве з Бела-

рускім дзяржаўнай універсітэтам. Выкладчыкі з Цюмені ездзілі ў Беларусь, а мінскія ў Цюмень. Будуць абмены студэнтамі, шэраг іншых сумесных праектаў. Падобныя дамовы заключылі з роднаснымі вуну ў Беларусі Нафтагазавы ўніверсітэт, Акадэмія культуры, Архітэктурна-будаўнічы ўніверсітэт.

Чым парадавалі мінскіх аматараў мастацтва цюменцы ў галерэі “Ўніверсітэта культуры”? “Творы жывапісу – пейзажы, нацюрморты, партрэты – прадставілі вучні прафесара Сяргея Струннікава, – расказала Наталля Барсукова, дырэктар мастацкай галерэі. – Ён узначальвае ў Акадэміі кафедру жывапісу. Былі творы таленавітых выхаванцаў і іншых педагогаў. Як вядома, працы студэнтаў – гэта мікс, сінтэз творчых метадаў, светапогляду майстра і вучня, іх творчы дыялог, дзе маладая экспрэсія падсвечана жыццёвым досведам сталых майстроў. І таму ўсім вельмі цікава было знаёміцца з творчымі набыткамі цюменцаў”. Прэзентаваліся дываны, паласы, габелены і ручнікі: маладыя творцы прадаўжаюць традыцыі народнага мастацтва.